

عنوان:

پیوند خیال و طبیعت در غزلیات جهان ملک خاتون

نویسنده:

زهرا رمضانلی^۱

۱- خلاصه

در این مقاله سعی شده پر کاربردترین عناصر طبیعی شعر جهان ملک خاتون، بانوی شاعر خوش قریحه قرن هشتم، به روش کتابخانه ای مورد بررسی قرار گرفته و نقش مؤثر و کلیدی صور مختلف خیال در توصیف هر چه زیباتر این عناصر نیز مورد توجه قرار گیرد تا از طریق آشنایی با علایق و دلبستگی های این شاعر طبیعت گرا به دنیای ذهن و درون او بیشتر پی ببریم.

کلمات کلیدی: جهان ملک خاتون - عناصر طبیعت - نقش صور خیال - شاعر طبیعت گرا

۲- مقدمه

انسان همواره کوشیده است تا با طبیعت رابطه برقرار کرده و از این طریق به کشف روابط و تناسبات پنهانی خود با آن نائل آید. صبور معتقد است که «آنچه مس تواند در روح و عاطفه ی آدمی موثر افتد، وجود و یا عدم هماهنگی و تناسب است که جای جای پدیده های طبیعت و رویداد های زندگی، چهره می نماید و هر کس به معیار ذوق خویش آن را در می یابد م به هیجان می آید» (صور، ۱۳۵۵، ۵۰) شاعر از جمله کسانی است که تلاش زیادی برای ایجاد ارتباط با طبیعت و نشان دادن درک خود از این روابط پنهانی می کند. او ابتدا در ذهن خود با طبیعت پیوند برقرار کرده، سپس با کمک قدرت تخیل، احساس و اندیشه ی خود به خلق تصاویر شعری می پردازد. تخیل که قدرت ذهن شاعر برای ایجاد ارتباط با جهان خارج و با اشیاء و طبیعت اطراف خود کشف و روابط میان مفاهیم ذهنی خود و آنهاست (میرصادقی ۱۳۷۳؛ ۱۴۴۵)

به عنوان عناصر ی بنیادین و در حقیقت مفصل مقوم شعر همواره مورد توجه شاعران قرار گرفته چرا که شاعر به وسیله قدرت تخیل و تصور خود است که دست به کشف و جستجو در طبیعت زده، طبیعت با روح او پیوند خورده و رابطه ای پنهانی بین آنها برقرار می شود. آنگاه شاعر این رابطه ی پنهانی را از طریق کلمات به ظهور رسانده، شعری زیبا و مؤثر خلق می کند.

به این ترتیب شاعر به کمک این نیرو است که می تواند پرده از شگفتی های نهان بسیاری بر دارد شگفتی هایی که فقط افراد معدودی قادر به کشف و رمز گشایی آن خواهند بود.

به عبارتی دیگر شاعر اولین کسی است که به کشف این شگفتی همراه با لذت وصف ناشدنی دست یافته و دیگران را نیز از این لذت بهره مند خواهند ساخت.

شاعر با شناختی که از محیط طبیعی خود به دست آورده به ترسم زیبایی آن در شعر پرداخته و باعث می شود تا تصاویر اوج گرفته و خود نیز تماسی مستقیم با اشیاء و کلمات پیدا کند پس هر چه شاعر بیشتر بتواند در طبیعت و پدیده های

^۱ - Zahra ramezanli

Email: za.ramezanli97@gmail.com